

Met een andere bril

Annotatie op zaak 16.004B door Josien Hofstede. Zij is bestuurslid van de BPSW.

Gezamenlijk verantwoordelijk en individueel aansprakelijk?

“Als je uitspraken van het College van Toezicht (CvT) leest kruipen er soms koude rillingen over je rug. En niet eens omdat een jeugdzorgwerker steken zou hebben laten vallen maar omdat de klagers mensen zijn die in ellendige situaties zijn beland. De (v)echtscheiding is er een van.

Wat verwachten we van de jeugdzorgwerkers? Dat zij zich aan de beroepscode houden en dat zij hun best doen om zich, in een situatie waarin een complexe echtscheiding speelt, *meervoudig partijdig* op te stellen. Dat betekent dat zij altijd meerdere kanten van een zaak belichten, dat zij de posities, ervaringen en uitspraken van beide ouders zorgvuldig beschouwen, en dat zij in principe geen partij kiezen. Beschuldigingen van mishandeling zijn altijd ernstig te nemen. Het kan erg moeilijk zijn om vast te stellen wat er nu eigenlijk precies is gebeurd, vooral als kinderen daarover zelf niet kunnen of durven te verklaren.

In de voorliggende casus beschuldigt de vader, bij wie de kinderen wonen, de andere gezagdragende ouder van mishandeling van twee van de drie kinderen. Daartoe spant hij een rechtszaak aan. De uitspraak stelt hem kennelijk teleur, en nu verwijt hij een team van jeugdzorgmedewerkers dat zij de rechtbank onvoldoende hebben geïnformeerd en dat zij niet hebben helpen voorkomen dat de kinderen in hun ontwikkeling werden bedreigd.

Het CvT verklaart zijn klachten deels gegrond; het College van Beroep (CvB) vernietigt de beslissing. En, om met de televisierechter te spreken, daar moeten we het mee doen. Uit het verhaal komt naar voren dat de betrokken jeugdzorgwerkers moeite hebben gedaan om de beschuldigingen te onderzoeken en het wordt niet aannemelijk gemaakt dat zij daarbij vooringenomen hebben gehandeld.

Het is een feit dat het in de praktijk van gebeurtenissen voor een klager soms erg lang duurt voor er actie op een vermoeden van mishandeling wordt ondernomen. Het is alleszins begrijpelijk dat dat onverdraaglijk kan zijn. Een zorgvuldig hanteren van procedures kan leiden tot vertragingen die achteraf ongewenst lijken. Het zal in veel gevallen een dilemma blijven of je direct moet ingrijpen of dat een uitgebreider onderzoek de betere optie is. Het zou niet de eerste keer zijn dat partners elkaar ten onrechte beschuldigen. Dat is ook zeer schadelijk voor kinderen.

In deze casus verwerpen twee van de vier beklaagden zich dat zij niet aangeklaagd kunnen worden omdat zij niet als jeugdzorgwerker zijn opgetreden maar resp. als teamleider en hoofd behandelteam. Zij hebben weliswaar invloed gehad op het verloop van de casus maar beoogden niet te handelen als hulpverlener. Beiden zijn wel als jeugdzorgwerker geregistreerd ten tijde van de casus.

Zowel het CvT als het CvB heeft de klacht ontvankelijk verklaard omdat alle beklaagden direct of indirect invloed hadden op het verloop van de zorg voor het gezin en de door de betrokken jeugdhulpverleners genomen besluiten. Hiermee is een stap gezet die wellicht aanleiding kan zijn tot nadere reflectie. Een geregistreerde jeugdzorgwerker is inderdaad individueel aansprakelijk. Deze klager heeft met drie van de vier werkers daadwerkelijk contact gehad en door de vierde is een handtekening gezet onder een belangrijk document. De veronderstelling dat zij dan ook allen aangesproken kunnen en moeten worden is vanuit de klager gezien logisch, waarmee de ontvankelijk verklaring voor de hand lijkt te liggen. Bij gezamenlijke verantwoordelijkheid zoals in de casus is beschreven is het individuele aandeel echter niet op alle punten duidelijk aan te wijzen. Een zaak om over na te denken.”